

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

K. Krištofič:

Knjigovodska izvedba valutne spremembe

S Kr. uredbo, objavljeno dne 18. junija tega leta, je lira postala v Ljubljanski pokrajini od 26. junija 1941 dalje edino zakonito plačilno sredstvo, in sicer v razmerju 100 din : 38 L. Ker je bila izmenjava omogočena še kasneje, smatramo, da je dinarska vrednost popolnoma prenehala s potekom junija 1941.

Zaradi popolne jasnosti in kontrole naj služijo zadrugam sledeča podrobna navodila:

1. Vse račune smo vodili od 1. I. do 30. VI. 1941 v dinarjih, od 1. VII. dalje pa jih vodimo v lirah.

2. Pri preračunavanju dinarjev v lire je treba najprej ugotoviti v temeljnih knjigah (dnevniki, razdelilniki, journali) celotni promet prvega polletja 1941. Pod črno črto in s črnilom spisane seštevke naj zadruga spremeni v lire po ključu $\text{Din} \times 0,58$, in sicer tako, da pod temi zneski vpišemo z rdečilom vrednost v lirah (L.). Pri tem je paziti, da bo skupna vsota v razdelniku odnosno primanota točno soglašala z zneski ostalih računov. Razlike, ki se bodo pojavile zlasti pri desetinskih ulomkih, je

treba izravnati na računu prispevkov in stroškov. Pri tem opozarjamo vse, zlasti kreditne zadruge, da računov v razdelniku (ali v journalu) ne zaključujejo prej, dokler niso vpisale vseh postavk o kapitalizaciji polletnih obresti tekočega računa, stroških in prispevkov, izravnavi izposojila pri Poštni hranilnici, povračilih od PAB-e, vnovčenih kupovnih itd.

5. Za tem naj zadruge takoj pričnejo z zaključevanjem osebnih računov na zgoraj pojasnjeni način.

Pri preračunavanju naj bi vse zadruge zaokroževale posamezne zneske pri terjatvah navzgor, pri obveznostih navzdol.

4. Pri mešanih računih (to so računi, na katerih se poleg glavniče poračunavajo tudi obresti, n.pr. hranilne vloge in posojila) so zlasti kreditne zadruge že predpisale obresti za vse leto 1941. Ker je obrestna mera za hranilne vloge od 1. julija tega leta nižjana (glej odstavek 2. okrožnice Zadrुžne zveze z dne 2. julija tega leta!), predpisane obresti v knjigah hranilnih vlog niso pravilne. Da preprečimo prečrtovanja in

korekture, kar vse bi povzročilo nejasnost pri posameznih računih, bomo popravili že za vse leto 1941, v dobro ali breme predpisane obresti z odpisi, ki

odgovarjajo obrestim za šest mesecev manj. Za primer naj služi račun hranilne vloge a vista, ki se je obrestovala po 5 odstotke:

Datum		Dvigi	Obresti		Vloge	Obresti		Stanje	
			predpisane do 31. 12.			predpisane do 31. 12.		glavnice	obresti
			za mesecev	v znesku		za mesecev	v znesku		
1941									
1. 1.	Saldo					12	300—	10.000—	300—
17. 2.	vloga				2.000—	10	50—	12.000—	350—
11. 3.	dvig	5.000—	10	125—				7.000—	225—
30. 6.	odpis obresti		6	105—				7.000—	120—
		5.000—		230—	2.000—		350—	7.000—	120—
1. 7.	Stanje v lirah	1.900—		87:40	760—		133—	2.660—	45:60
1. 7.	Predpis obresti					6	13:30	2.660—	58:90

Če se obrestna mera pri posojilih ni spremenila, prevedemo le glavnico kakor tudi predpisane, vplačane in od povračil v dobro vpisane obresti v lire. Pri tem poslu moramo ločiti predpisane obresti od zaostalih in predplačanih.

5. V svrhu kontrole, da smo vse račune prevedli iz dinarske vrednosti v lire, moramo sestaviti polletne inventurne izpiske, ki naj vsebujejo: a) v dinarski vrednosti: 1. stanje glavnice v začetku leta, 2. vsa na račun glavnice izvršena vplačila in izplačila, 3. stanje glavnice na dan 30. VI. 1941, 4. pri hranilnih vlogah do 30. VI. narasle in izplačane obresti, pri tek. računih do tega dne kapitalizovane in pri posojilih vse vplačane obresti ter b) v lirah končno stanje hranilnih vlog, vlog v tekočem računu, posojil in kreditov, terjatev in dolgov — vse to, izvzemši tekoče račune — brez pripisa naraslih obresti.

Na podlagi teh izpiskov, katere moramo sestaviti čimprej, primerjamo skupne vsote z zaključki v razdelniku, odnosno v journalu po dinarski vrednosti in po v lire spremenjenem kurzu.

Podaljšanje zaščite

Zadružna zveza je že 19. maja t. l. zaprosila za vse svoje članice, ki so pod zaščito, za podaljšanje odloga plačil. Pričakovali smo, da bo prošnja rešena tako, da se bo podaljšala zaščita visem posojilnicam kolektivno, ne da bi morala vsaka zadruga za podaljšanje zaščite še posebej prositi. 25. junija tega leta smo pa prejeli sledečo rešitev:

»Na Vašo prošnjo z dne 24. maja, odnosno 19. maja tega leta se Vam sporoča:

Visoki Komisariat ne more ugoditi Vaši prošnji, da bi se do nadaljnje odredbe kolektivno podaljšala veljavnost zaščitnih odredb, ki jih je minister za kmetijstvo bivše jugoslovanske države dovolil na podlagi uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njihovih zvez z dne 25. XI. 1934 v zvezi z uredbo o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov z dne 25. XI. 1934 nekaterim kmetijskim kreditnim zadrugam — Vašim članicam na ozemlju Ljubljanske pokrajine glede odložitve plačil in glede obrestne mere za stare hranilne vloge.

Visoki Komisariat bi mogel odločati samo od primera do primera in samo po pregledu zadrug glede njih življenjske možnosti in po ugotovitvi, katere od njih naj bi se obdržale.

Če je življenjska sposobnost nekih določenih zadrug že danes izven vsakega dvoma, bi bil Visoki Komisariat pripravljen dovoliti jim od primera do primera podaljšanje odloga plačil, vendar pa bi moral imeti Vaše zagotovilo, da so to zadruge, ki so življenja zmožne. Vse ostale zadruge, ki prosijo za podaljšanje odloga plačil, pa naj naslovna zveza po svojih revizorjih strogo pregleda, ali so v takem stanju, da bodo mogle delati še naprej, in naj o tem predloži Visokemu Komisariatu poročilo s potrebnimi podatki.«

V rešitvi je torej jasno povedano, da mora vsaka zadruga posebej prositi za podaljšanje. Vsaka zadruga naj torej po spodaj navedenem obrazcu napiše prošnjo za podaljšanje. Nemudoma pa naj storijo to tiste zadruge, katerim je zaščita že potekla, pa čeprav so morda že vložile prošnjo še na ministrstvo za kmetijstvo v Beogradu. Prošnjo naj podpisujejo vsi člani upravnega in nadzornega odbora, priložite pa tudi računski zaključek za leto 1940., ki naj bo podpisan od vseh članov upravnega in nadzornega odbora. Prošnjo in računski zaključek pošljite Zvezi, ki bo nato oboje s svojo izjavo o možnosti nadaljnega poslovanja posojilnice predložila kmetijskemu oddelku Visokega Komisariata.

Osnutek prošnje za podaljšanje zaščitite.

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino,
kmetijski oddelek

Ljubljana.

Podpisana

v z. z. n. j., okraj
Ljubljanska pokrajina, kateri je bila dovoljena
zaščita z odlokom št. z dne

prosi na podlagi čl. 14., odst. 5 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, za podaljšavo roka glede odložitve plačil za nadaljnjih let.

Svojo prošnjo utemeljuje z dejstvom, da znaša njena terjatev zaradi oddaje dolžnikov kmetov nasproti Privilegirani agrarni banki nasproti državi pa L Poleg tega pa znašajo njene terjatve nasproti zaštitenim denarnim zavodom še L

Od celotnega bilančnega zneska aktiv z druge v znesku L znašajo torej nelikvidne terjatve L, zaradi česar je zadruga nemogoče, da bi že začela z normalnim poslovanjem.

V, dne 1941.

Priloga:

Računski zaključek za leto 1940
(podpisan od vseh članov upravnega in nadzornega odbora).

(Podpisi vseh članov upravnega in nadzornega odbora in stampiljka zadruga.)

Da bomo na jasnem glede obrestne mere

1. Z veljavnostjo od 1. julija je odobrena za hranilne vloge na knjižice in tekoči račun sledeča maksimalna obrestna mera:

a) vloge a vista 1%,

2. vezane vloge na trimesečno odpoved 2½%, na šestmesečno 3%,

c) navadne vloge 2%.

Vsak vlagatelj se ima izjaviti, ali naj bo njegova vloga a vista ali vezana. Če se ne izjavi, se smatra, da je njegova vloga od 1. julija dalje navadna vloga.

Glede navadnih vlog smo dali točno pojasnilo v »Narodnem gospodarju« od 15. junija 1941 na strani 65. Potrebno je, da to prečitata.

2. Posojilnice pa dobivajo pri Zvezi za gori navedene vloge ½% višjo obrestno mero z edino izjemo naložb a vista, ki jih tudi Zveza obrestuje posojilnicam le po 1%. Tozadevno obvestilo je Zveza dala z okrožnico od 21. junija 1941. — Ker je Zveza pod zaščito od leta 1934, dalje, se naložbe posojilnice, vložene do 30. junija 1934, smatrajo

za stare naložbe in jih Zveza po določbi uredbe o zaščiti denarnih zavodov obrestuje po 2%. Seveda so stare vloge zaenkrat še zamrznjene.

Vabila na skupščine

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob naveden času ne bila sklepčna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Sklepanje o revizijskem poročilu. 5. Odobritev sklepnega računa. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne zgube. 7. Predlogi in pritožbe združnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu združniku. 12. Slučajnosti.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Beli cerkvi, z. z. n. j., bo 27. julija 1941 ob 4 popoldne v župnišču.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice v Kostanjevici, z. z. n. j., bo 3. avgusta 1941 ob 3 popoldne v hranilničnih prostorih.

Redna skupščina Vinarske zadruga v Kostanjevici, z. z. o. j., bo 3. avgusta 1941 ob 5 popoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice.

Redna skupščina Gospodarske in mlekarjske zadruga v Kostanjevici, r. z. z. o. j., bo 3. avgusta 1941 ob 6 popoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice.

Občni zbor Stavbne zadruga Slomškov dom v Ljubljani, z. z. o. j., bo v torek 23. julija 1941 ob 5 popoldne v pisarni Kmečke zveze v Ljubljani, Tyrševa 38.

Prva redna skupščina Konjerejske zadruga za Slovenijo v Ljubljani, z. z. o. j., bo v nedeljo 27. julija 1941 ob 10. uri v prostorih Kmetijske zbornice na Gosposvetski cesti 2 v Ljubljani.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice

v Semiču, z. z. n. j., bo dne 27. julija 1941 ob 8 zjutraj v hranilničnih prostorih.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Šmarjeti, z. z. n. j., bo 27. julija 1941 po jutranji službi božji ob 8. uri v priložni sobi župnišča.

Redna skupščina Strojne zadruga v Šmarjeti, z. z. o. j., bo 27. julija 1941 po popoldanski službi božji ob 4 popoldne v priložni sobi župnišča.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice v St. Jerneju na Dolenjskem, z. z. n. j., bo v nedeljo 27. julija 1941 ob pol 4 popoldne v pisarni zadruga. Dnevni red kot zgoraj ter še s točko »Sklepanje in odobritev dvigov iz vl. 5759«, ki bo kot predzadnja na dnevnem redu.

Redna skupščina Nabavne in prodajne zadruga v St. Jerneju, z. z. o. j., bo v nedeljo 27. julija 1941 ob 16. uri v prostorih Hranilnice in posojilnice v St. Jerneju.

Redna skupščina Zivinorejske selekcijske zadruga v St. Jerneju, z. z. o. j., bo v nedeljo 27. julija 1941 ob 17. uri v prostorih Hranilnice in posojilnice v St. Jerneju.

Redna skupščina Strojne zadruga v St. Jerneju, z. z. o. j., bo v nedeljo 27. julija 1941 ob pol 17. uri v prostorih Hranilnice in posojilnice v St. Jerneju.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Trebelnem, z. z. n. j., bo 27. julija 1941 ob 4 popoldne v župnišču. *

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Stari cerkvi, z. z. n. j., bo 27. julija ob 15. uri 1941 v poslovnih prostorih. Dnevni red kot zgoraj in še Sklepanje o likvidaciji zadruga, odnosno o fuziji s Hranilnico in posojilnico v Kočevju, ter Volitev likvidatorjev, ki prideta kot 8. in 9. točka na dnevi red. — V primeru nesklepčnosti se vrši druga skupščina čez 15 dni, to je dne 10. avgusta 1941, ob isti uri, na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki sklepa ne glede na število navzočih združnikov.

Redna skupščina Zveze mlekarjskih združenj v Ljubljani, z. z. o. j., bo 27. julija 1941 ob 10 dopoldne v prostorih Gospodarske zveze v Ljubljani, Tyrševa cesta 29. — Dnevni red kot zgoraj ter še Sprememba pravil v §§ 1., 3., 10., 19., 31., ki pride kot 11. točka na dnevi red. — Če bi ta skupščina ne bila sklepčna, se vrši dne 12. avgusta 1941 na istem kraju in ob istem dnevnem času ter pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Zadruga zveza v Ljubljani, z. z. o. j.

Člani Zadruga zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 10 L na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadruga zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadruga zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadruga tiskarno M. Blejec v Ljubljani.